

Οι δώδεκα κλέφτες και το έξυπνο αγοράκι

- Ε**ζ'ναν άντρα' κι 'υναίκα, είχαν ουχτώ μ'κρά. **Νου 'λων** του μέγα τιν του πιδίτσ' ήτουν *κανά θόσεμ λιετ*, ουχτώ χουρνού. (Αιτσ', ρουμέκα θα πεις). Ρουμέκα. Είχιν πλούσκου καλότα' πήριν του τσαγκίτσα, *πήριν ντα ουξ* παλτούτσκου, φόρ'σιν. Άρτα μέγα χ'μός, αγιάζ. Τι να τα κάμ'νι 'τά τα μ'κρά; Να φάγ'νι 'κ' έχ'νι . Τάτα τιν βάλλ' τα όλα π'α πάσ' τσανά, στσουπάζ' τα αν ένα τινγκλίτσ', παίρ' τ'ς κι π'αίειν, πιτάει τα 'πίσ' του **λιεσ**, κι ήρτιν σπίτ' τιν.
- Α'τά πάγουσαν, **α** του πιδίτσ', εις 'τουν φουριμένου, 'πέμ'νιν. **Νου** ουχτώ χουρνού πιδίτσ' τί να κάμ'; Πρατά 'πίσ' του **λιεσ** κι μαγκρέιβ. **Νου** δά'ην δά'ην, δά'ην δά'ην, σκουτείνσιν, ντρανά, ένα φουσίτσ' φαίνιτ. Πή'ν απ' έσου· ένα **τιότκα** 'πέσου κλούσκιτ. Τούτους χτύπ'σιν του γυαλί. Μπαρό 'υναίκα είδιν του μ'κρό, χίψιν του, πήριν του 'πέσου, έγδυσιν του, φάισιν του, έβαλιν του πίσ' τ'σουμπά, κοιμάτι.
- Ήρταν κανά δώδεκα, **νου, αϊνταμάκ** ίλιγαν έμπρου· έφταγαν αίτκα δ'λείς κι α'τή ντρανανιν τ'ς, ένα **τιότκα**. Αούτ' κάτσαν', π'νέσκνι, τρώγ'νι. Τούτους μέγας τιν ντρανά: «Τίλα τσαγκίτσα έν', λέ', πίσ' τ' σουμπά; Τράβα φέρ' τα 'δώ!» 'Τή λέ': «Εναν πιδίτσ', λέ', μπαρό χίψα του, λέ', πήρα του 'πέσου». «Φέρ' του αδώ!» 'Ιφιριν του, έστηξιν του. Λέ' κανένα τ': «Βγάλ' το όξου, λέ', τ'μάριψί του!» Να του σκουτώσ'. Του πιδίτσ' μαγκρέιβ': «**Ντιάντια!** Τι μι λέτ' π'α χάμου του· τεκ αφήτ' μι!» 'Τός λέ': «**Λάνννο**· θα σι που τρία, **νου** τρία **ζαντάνις** *ιέσλι βίπολνισ, ζνάτσιτ* θα είσι τουκό μας. Τρία δ'λείς». «Καλώ'». Λέ' τουν: «Ξέρ'ς, εις πάππους θα πάρ' κι να π'αίειν να π'λήσ' ένα βόδ' κι θα κάμ' ντουγκούν. Κλέψι του! Θα πάρ' κι να π'αίειν τρία φκιάλια να π'λήσ', μα κάθα μέρα ένα, κάθα μέρα ένα». «**Νου χοροσό, ντογοβορίλις**».
- Του πιδίτσ', *ζνάτσιτ*, 'ξέ'ρ πίσ' στράτα, ντρανά, πάππους έρκιτ' αν ένα βόδ', π'αίειν να του π'λήσ'. Του πιδίτσ' τί να κάμ' κι να του πάρ' του βόδ'; Βγάλ' τ' ένα τ' του τσαγκίτσ', βάλλ' του πίσ' στράτα κι π'αίειν ου... ου... 'κεί κι βγάλ' βάλλ' τ' άλλου τ' π'α κι μ'λώθιν 'πίσ' του **λιεσ**. Ήρτιν πάππους ως ακεί: «Ατίτ-κου ανιψό έχου, λέ', παίρισκα του, λέει... λίγους **πάρα**». 'Φήν' του, δά'ην, πή'ν ω... ω... 'κεί, 'ν **πάρα** τ'!
«**Ω**ι να, λέ', **φου** αχμάχ'ς! Τώρα 'ς του πήρα ντα!» Δεν' του βόδ' τ' πάσ' κανά δεντρό κι 'ύρ'σιν να του πάρ'. Του πιδίτσ' τσίμπ'σιν του βόδ' κι δά'ην. Ήρτιν πάππους· ακείχ' π'α χαντρέιβ' του βόδ', αδώ π'α χαντρέιβ' του βόδ', 'κ' έν'. 'Υρ'σιν, δά'ην. Λέ' τ' 'υναίκα τ': «Αιτσ' κι αίτσ'». «Μπαρό, 'κί 'α 'φήκουμ' του ντουγκούν! Απαρ τ' άλλου του βόδ' κι π'ράτ'».

Οι δώδεκα κλέφτες και το έξυπνο αγοράκι

- Ζ**ούσαν μία φορά ένας άντρας και μία γυναίκα. Είχαν και οχτώ μικρά. Το πρωτότοκο παιδί τους ήταν περίπου οχτώ χρόνων. Είχε, λοιπόν, πλούσιο νονό. Του πήρε μποτάκια κι ακόμη παλτουδάκι, τον έντυσε. Είναι πια βαρύς χειμώνας και φυσάει αγιάζι. Τι να κάμουν τα μικρά; Να φάνε δεν έχουν. Ο πατέρας τους τα βάζει όλα πάνω σ' ένα έλκηθρο, τα σκεπάζει με μία κουβέρτα, τα παίρνει και τα πετάει μέσα στο δάσος και γύρισε σπίτι τους.
2. Αυτά πάγωσαν. Αλλά, το παιδάκι το ένα, που ήταν ντυμένο, έμεινε ζωντανό. Λοιπόν, οχτώ χρόνων παιδάκι, τι να κάνει; Περπατάει μέσα στο δάσος και κλαίει. Διάβηκε-διάβηκε κι όταν σκοτεινίασε, βλέπει ένα φωτάκι να φέγγει. Πήγε πίσω από το σπίτι και βλέπει μία θεία μέσα να πηγαινοέρχεται. Χτύπησε το τζάμι το παιδί. Η γυναίκα, λοιπόν, είδε το μικρό, το λυπήθηκε, το πήρε μέσα, το ξέντυσε, το έβαλε δίπλα στη σόμπα κι αυτό αποκοιμήθηκε.
3. Ήρθαν καμιά δωδεκαριά ληστές («γαϊνταμάκ» λέγανε παλαιότερα), που έκαναν αυτές τις δουλειές, κι η θεία τούς περιποιότανε. Κάθισαν, λοιπόν, τρώνε και πίνουν. Κάποια στιγμή, ο αρχηγός τους κοιτάζει: «Τι μποτάκια είν' αυτά, λέει, πίσω απ' τη σόμπα; τράβα φέρ' τα εδώ!» Αυτή λέει: «Ένα παιδάκι ήταν, το λυπήθηκα, το πήρα μέσα».
- Φέρτ' το εδώ.
- Το έφερε, το έστησε μπροστά του. Αυτός λέει σε κάποιον δικό του: «Βγάλ' το έξω, τιμώρησέ το ... να το σκοτώσεις!» Το παιδάκι κλαίει: «Μπάρμπα, ό,τι μου πείτε θα το κάμω, μόνο αφήστε με». Αυτός λέει: «Εντάξει. Θα σου πω, λοιπόν, τρεις παραγγελίες. Αν τις καταφέρεις, μετά θα είσαι δικός μας! Τρεις δουλειές!»
- Καλά.
- Του λέει: «Ξέρεις; Ένας γέρος θα πάρει και θα πάει να πουλήσει ένα βόδι για να κάμει γάμο. Κλέψε το. Θα πάρει και θα πάει τρία κεφάλια να πουλήσει. Κάθε μέρα από ένα». «Λοιπόν, καλά συμφωνήσαμε».
4. Το παιδάκι, λοιπόν, βγήκε στο δρόμο, βλέπει το γέρο να έρχεται μ' ένα βόδι για να πάει να το πουλήσει. Τι να κάνει το παιδάκι για να του πάρει το βόδι; Βγάζει το ένα του μποτάκι, το βάζει στη μέση του δρόμου και πηγαίνει μακριά. Βγάζει και το άλλο του, το αφήνει παραπέρα και κρύφτηκε μέσα στο δάσος. Ήρθε ο γέρος ως εκεί: «Έχω ένα ανεψιό, θα του ταιριάζουν, λέει. Θα το έπαιρνα, αλλά δίχως το ταίρι του...» Το αφήνει, διάβηκε να φύγει. Λίγο παρακεί ... να το ταίρι του! «Ω, λέει, φτου, τι βλάκας που είμαι! Τώρα θα το πάρω». Δένει το βόδι του σ' ένα δέντρο και γύρισε να το πάρει. Το παιδάκι άρπαξε το βόδι κι έφυγε. Γύρισε ο γέρος εκεί, αναζητά το βόδι, δεν υπήρχε πουθενά. Γύρισε και λέει στη γυναίκα του το και το. — Λοιπόν, δε θ' αφήσουμε το γάμο· πάρε τ' άλλο βόδι και πήγαινε και κάμε έτσι.

5. Παίρ τ' άλλου του βόδ' κι π'άειν.
 Τούτου του πιδίτ' πάλ' κάθιτ'. Του πιδίτ' κάθιτ'. Τούτους... του πιδίτ' πήν 'πίσ' του **λιες**, ακεί ίσα που χάθην του βόδ' κι μαγκρέιβ', **νου** βόδ' **ι βσιο!** Πάππους λέ': «**Τιου**, λέ', του βόδ' μ' ήρτιν! 'Σ πάγου, λέ', 'ς του χαντρέισου. Ας δέσου τούτου του βόδ', λέ', κι 'ς πάγου 'ς χαντρέισου 'τό». 'Εδισιν του βόδ' κι δά'ην να χαντρέις' 'τού. Τούτου του πιδίτ' ράντσιν, κατ'αίν', πήριν του βόδ' π'α, δά'ην. Τούτους **νέι** 'τό ήυριν, ήρτιν, τούτου π'α 'κ' έν'. 'Υρ'σιν δά'ην σπίτ' τιν. Λέ' τ' μανάκα: «Τι θα μι κάμ'ς; λέ', 'χάσα τ' άλλου του βόδ' π'α!» «'Κί 'α 'φήκουμ' του ντογκούν! 'Απαρ' κι πράτ' του χ'νό π'α».
6. Πήριν κι δά'ην του χ'νό τιν π'α. Τούτου του πιδίτ' τι να κάμ' τ'ώρα; 'Κ' έχ' άλλου **βίχοντ**. Θέλιασιν του π'καμ'σίτ' πίσ' ένα τσατάλ διντρό κι **ντο τογό** μαγκρέιβ', **σπασάιτε!** Τούτους ήρτιν ους τ' αρίσ'κου, λέ': «'Ντράνα, α **μουτσένια** του μ'κρό, λέ', **νουζέλι**, λέ', κανείς π'α 'κ' είδιν του κι να του χουτχαρέισ'; Τώρα, λέ', δένισκα του χ'νό κι πήγανα χουτχαράιβα του, λέ'... χάνου τούτου του χ'νό π'α». Π'άειν. «Γιοχ, λέ', **βσιό-τακι**, λέει, 'ς πάγου 'ς το χουτχαρέισου τ' αρίσ'κου, λέ'. Μπαρό **νουζέλι**, λέ', το έχ' ψ'ή!» Δέν' του χ'νό τ' κι π'άειν φτουχό τ'. 'Τό **έτιμ θρέμια** ράντσιν, κατ'αίν' (πάππους δά'ην!), ήρτιν πήριν του χ'νό π'α κι δά'ην. **Ζνάτσιτ**, τα **ζαντάνις** π'τράισιν τα τρία π'α.
7. **Νου**, άρτα μεγάλ'νιν του πιδ', 'ίν'τουν είκουσ' χουρνού. Μέγας τιν λέ' τουν (άρτα πουλλοί πέθαναν ακ' 'πέσου· τούτους άρτα μεγάλ'νιν, φόρ'σιν καλά, καπίκια πουλλά)...Μέγας τιν λέ' τουν: «Αν 'υρεύ'ς, λέ', να π'αίην'ς ας σπίτ' σας, βζέγνεις όμουρφου **τατσάνκα**, όμουρφα άλ'γα, δούγου σι πουλλά καπίκια, πουλλά σεία, κι πράτ' ας τ' μάνα σ' κι στουν τάτα σ'. Αν 'υρεύ'ς». 'Τός λέ': «Π'αίηνου!»
Νου, δούει τουν αίτσά, π'άειν τούτους.
8. Πή'ν, έμπην 'πίσ' τ' χώρα τιν' έν' **καζιόνκα**. Πή'ν **καζιόνκα**. 'Εν' αγόρα 'κ' έν', έμπην μέσα καλότα τ'. Αούτου του πιδίτα' 'ν καλότα τ' αγνώρ'σιν τουν, καλότα τ' 'κί αγνώρ'σιν τουν. Τούτους παίρ' ένα σα ραχί, βάλλ' τουν ένα **στακάν**. «Καλότα, λέ', πίνι...» 'Τός λέ': «Τίλαγα;» **Νου** τούτ' αγνουρίθαν, **ζνάτσιτ**, έπ'νι κι α'τός ρουτά: «Τι κάμ'νι, λέ', μάνα μ' κι τάτα μ'; Πέταξαν 'μάς μας, λέ'». «Κι άλλου μπιτέρ', λέ', 'ίν'ταν! Ζουν, λέ', νε να βγάλ' νε να φουρέσ'νι».
9. Κι ατότε του πιδί **βσιο ζε** χίψιν τ'ς· πή'ν φόριασιν τ'ς, 'δώκιν τ'ς πουλλά καπίκια. Κι 'στέρα 'τοί έζ'ναν, 'τός πάλ' 'φήκιν κι δά'ην αχει, πού ήτουν. **Ι βσιό**.

Παραμύθια των Ελλήνων της Αζοφικής
 (Ουκρανία)

5. Παίρνει τ' άλλο βόδι και φεύγει. Το παιδάκι τώρα κάθεται. Πάει, λοιπόν, μέσα στο δάσος, ίσα εκεί όπου χάθηκε το βόδι και μουγκρίζει ολόϊδια με βόδι. Ο γέρος λέει: «Φτου! Το βόδι μου ήρθε! Πάω να το αναζητήσω! Ας δέσω τούτο το βόδι και πηγαίνω να βρω το άλλο». Έδεσε, λοιπόν, το βόδι και πήγε να αναζητήσει το πρώτο. Το παιδάκι πήδηξε, κατέβηκε, πήρε το βόδι και διάβηκε. Ο γέρος ούτε το πρώτο βρήκε ούτε το δεύτερο υπάρχει πια. Γύρισε να πάει στο σπίτι τους. Λέει στη γυναίκα του: «Τι θα μου κάμεις, έχασα και το άλλο βόδι».

— Δε θ' αφήσουμε το γάμο, πάρε και πήγαινε την αγελάδα ...

6. Πήρε και πήγε την αγελάδα τους. Το παιδάκι τι να κάμει τώρα; Δεν έχει άλλη λύση. Έδεσε το πουκαμισάκι του σ' ένα κλαδί δέντρου και κλαίει δυνατά: «Σώστε με!» Αυτός φτάνει ως το κακόμοιρο και λέει: «Κοίτα, τι βάσανα το μικρό! Στ' αλήθεια, κανείς δεν το είδε να το ελευθερώσει; Τώρα, λέει, να δέσω την αγελάδα μου και να πάω να το ελευθερώσω. Αλλά, μήπως χάσω και την αγελάδα μου;» Πηγαίνει. «Όχι, λέει, ας πάω να το ελευθερώσω το κακόμοιρο. Έχει κι αυτό ψυχή». Δένει την αγελάδα του και πηγαίνει στο φτωχό. Το παιδί την ίδια ώρα πήδηξε, κατέβηκε, πήρε την αγελάδα κι έφυγε. Έτσι, τις παραγγελίες τις ξεπλήρωσε και τις τρεις.

7. Το παιδί πια μεγάλωσε κι έγινε είκοσι χρόνων. Πολλοί πέθαναν ανάμεσά τους, το παιδάκι μεγάλωσε, ντύθηκε καλά, χρήματα πολλά! Ο αρχηγός τους του λέει: «Αν επιθυμείς να πας στο σπίτι σας, να ζέψεις ένα όμορφο αμάξι με όμορφα άλογα. Θα σου δώσω πολλά χρήματα και πολλά αγαθά να πας στη μάνα σου και στον πατέρα σου, αν θέλεις». Αυτός λέει: «Πηγαίνω». Του έδωσε, λοιπόν, όσα είπε και πήγε.

8. Αυτός πήγε μέσα στο χωριό τους· υπήρχε κι ένα ταβερνάκι. Τότε μπήκε μέσα και ο νονός του. Το αγόρι γνώρισε το νονό του, όμως ο νονός του δεν το γνώρισε. Το παιδί παίρνει ένα μπουκάλι ρακί, του βάζει ένα ποτήρι.

— Νονέ, λέει, πίνε ...

Αυτός λέει: «Για ποιο λόγο;» Τότε αναγνωρίστηκαν, ήπιαν κι αυτός ρωτά: «Τι κάμνει, λέει, η μάνα μου κι ο πατέρας μου; Μας πέταξαν, εμάς».

— Ακόμα χειρότερα είναι, λέει, ζουν και δεν έχουν τίποτε να βγάλουν από πάνω τους και τίποτε για να ντυθούν.

9. Και τότε το παιδί, παρ' όλα αυτά, τους λυπήθηκε, πήρε τους έντυσε, τους έδωσε πολλά χρήματα. Κι ύστερα αυτοί ζούσαν καλά κι αυτός πάλι τους άφησε και διάβηκε εκεί που ήταν πρώτα. Κι αυτό είναι όλο.

**Παραμύθια των Ελλήνων της Αζοφικής
(Ουκρανία)**